

Електронен наръчник за прилагане на законодателството в трансграничен контекст

ЗБУТ за мобилните работници

БЪЛГАРИЯ

Република България

Комитет на старшите инспектори по труда (КСИТ)

Последна версия, приета на 83^{-то} пленарно заседание на КСИТ в Стокхолм, 10 май 2023 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

УВОД	4
УКАЗАТЕЛ	6
НАЦИОНАЛЕН ДОКЛАД: БЪЛГАРИЯ	10
1. ИНСПЕКЦИЯ ПО ТРУДА	10
1.1. ОРГАНИЗАЦИЯ НА ИНСПЕКЦИЯТА ПО ТРУДА	10
1.2. НАЦИОНАЛНО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И РАТИФИЦИРАНИ КОНВЕНЦИИ НА МОТ ОТНОСНО ИНСПЕКЦИЯТА ПО ТРУДА	11
1.3. КОМПЕТЕНЦИИ НА ИНСПЕКТОРИТЕ ПО ТРУДА	11
1.3.1. Здравословни и безопасни условия на труд (ЗБУТ).....	11
1.3.2. ЗБУТ или въпроси от трудовото право	14
1.3.3. Трудово право	14
1.3.4. Социална сигурност.....	15
1.4. ПРАВОМОЩИЯ НА ИНСПЕКТОРИТЕ ПО ТРУДА	16
1.5. МЕХАНИЗМИ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО И ОБМЕН НА ИНФОРМАЦИЯ С ДРУГИ НАЦИОНАЛНИ ПУБЛИЧНИ ОРГАНИ.....	19
2. КОМАНДИРОВАНЕ НА РАБОТНИЦИ	21
2.1. НАЦИОНАЛНО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО.....	21
2.2. АДМИНИСТРАТИВНИ ИЗИСКВАНИЯ И МЕРКИ ЗА КОНТРОЛ	21
2.2.1. Краен срок за подаване на заявлението	22
2.2.2. Съдържание на заявлението за командироване.....	22
2.3. ПРОЦЕДУРИ ВЪВ ВРЪЗКА СЪС СОЦИАЛНАТА СИГУРНОСТ	23
2.4. ТРУДОВИ ЗЛОПОЛУКИ/ПРОФЕСИОНАЛНИ БОЛЕСТИ НА КОМАНДИРОВАНИ РАБОТНИЦИ	23
2.5. НАЦИОНАЛНИ ОРГАНИ, ИМАЩИ ОТНОШЕНИЕ КЪМ КОМАНДИРОВАНЕТО НА РАБОТНИЦИ	24
3. СЪТРУДНИЧЕСТВО И ВЗАИМОПОМОЩ	25
3.1. ЗАКОНОДАТЕЛСТВО В ОБЛАСТТА НА ВЗАИМНОТО СЪДЕЙСТВИЕ.....	25
3.2. ДВУСТРАННИ И МНОГОСТРАННИ СПОРАЗУМЕНИЯ ОТНАСЯЩИ СЕ ДО ИНСПЕКЦИЯТА ПО ТРУДА.....	25
3.3. ИСКАНЕ И ПОЛУЧАВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ ОТ ДРУГИ ИНСПЕКЦИИ ПО ТРУДА	26
3.4. ИНСТРУМЕНТИ ЗА ОБМЕН НА ИНФОРМАЦИЯ	26
3.4.1. IMI (Информационна система за вътрешния пазар) относно командироване на работници.....	26
3.4.2. Система за обмен на знания (СОЗ) (KSS).....	26
3.5. ГЛОБИ И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИ ИЛИ НАЛОЖЕНИ ГЛОБИ ОТ ИНСПЕКЦИЯТА ПО ТРУДА.....	27
ПРИЛОЖЕНИЕ КЪМ ЕЛЕКТРОННИЯ НАРЪЧНИК (АКТУАЛИЗАЦИЯ ОТ 2023 Г.) 30	
1. Относно Директива (ЕС) 2020/1057 на Европейския парламент и на Съвета от 15 юли 2020 г. за определяне на специфични правила във връзка с Директива 96/71/ЕО и Директива 2014/67/ЕС за командироването на водачи в сектора на автомобилния транспорт и за	

изменение на Директива 2006/22/ЕО по отношение на изискванията за изпълнение и Регламент (ЕС) № 1024/2012	30
1.1. Транспониране в националното законодателство	30
1.2. Компетенции на члена на КСИТ по отношение на автомобилния транспорт	30
2. Относно член 20, параграф 2, буква в) от Директива 2014/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. относно условията за влизане и престой на граждани на трети държави с цел заетост като сезонни работници по отношение на здравословните и безопасни условия на настаняване на работниците	31
2.1. Транспониране в националното законодателство	31
2.2. Компетенции на члена на КСИТ по отношение на здравословните и безопасни условия на труд при настаняване на работниците	31
3. Относно Директива 2009/52/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2009 г. за предвиждане на минимални стандарти за санкциите и мерките срещу работодатели на незаконно пребиваващи граждани на трета държава	31
3.1. Транспониране в националното законодателство	31
3.2. Компетенции на члена на КСИТ по отношение на санкциите и мерките, предвидени в директивата	31
4. СЪГЛАСУВАНИ И СЪВМЕСТНИ ПРОВЕРКИ ПО ВЪПРОСИТЕ НА ЗБУТ	32
4.1. Позволено ли е да се организират съгласувани и съвместни проверки по въпросите на ЗБУТ с други инспекции?	32
5. ИНФОРМАЦИЯ И ИНИЦИАТИВИ ЗА МОБИЛНИ РАБОТНИЦИ НА НАЦИОНАЛНО РАВНИЩЕ	32
5.1. Моля, опишете инициативите, които сте реализирали (напр: уебсайт, брошури, документи...)	32
6. СЪТРУДНИЧЕСТВО С ЕОТ	35
6.1. Сътрудничите ли си редовно с националния служител за връзка? ..	35
6.2. Бихте ли предоставили полезна информация за участието си в работни групи, кампании, обучения и др.?	35

УВОД

Първата версия на електронния наръчник за прилагане на законодателството в трансграничен контекст беше публикувана през 2016 г. и актуализирана през 2019 г. Последната версия беше публикувана през 2021 г. в раздел „Библиотека“ на публичния сайт на КСИТ на платформата на ЕС за сътрудничество CIRCABS.

Настоящата последна версия е във формат, който позволява по-добро публично оповестяване на организацията на органите и образуванията, отговорни за инспектирането в областта на здравословните и безопасни условия на труд (ЗБУТ) в държавите — членки на ЕС, както и в Норвегия и Швейцария. Целта на посочения електронен наръчник беше да осигури на инспекциите по труда информативни инструменти, които улесняват сътрудничеството и взаимната помощ с компетентните органи на други държави.

Новата работна група по въпросите на ЗБУТ за мобилните работници, която замени предишната работна група, с насоченост към правоприлагането в трансграничен контекст, беше упълномощена да актуализира съдържанието на електронния наръчник по няколко причини.

На първо място, беше необходимо да се добавят нови разпоредби, като например новата Директива (ЕС) 2020/1057 за определяне на специфични правила за командироването на водачи в сектора на автомобилния транспорт — сектор, който освен това включва аспекти, свързани с правоприлагането във връзка с работното време съгласно Директива 2006/22/ЕО — въпрос, който се счита за част от законодателството в областта на ЗБУТ в много държави членки.

На второ място, беше необходимо да се разшири съдържанието на наръчника в резултат на новия обхват на работната група, включващ въпросите, свързани с мобилните работници. Мобилен работник е лице, което работи в повече от една държава членка или пътува до други държави членки като част от работата си (командировани работници, погранични работници, сезонни работници, временно наети работници, работници мигранти...).

Поради това наръчникът следва да включва информацията относно компетенциите на членовете на КСИТ по отношение на законодателството във връзка с работниците, които са граждани на трети държави. Това включва Директива 2014/36 относно сезонните работници в аспектите, свързани със здравословните и безопасните условия, по-конкретно настаняването на работниците, и Директива 2009/52 относно санкциите. Тези директиви са изрично споменати в настоящата стратегическа рамка на ЕС за здравословни и безопасни условия на труд за периода 2021—2027 г. в променящ се свят на труда.

Освен това беше необходимо да се допълнят някои аспекти, свързани с практиката на съгласувани и съвместни проверки по въпросите на ЗБУТ, по отношение на правната възможност за извършването им във всяка държава членка.

На последно място, работната група на КСИТ счете, че най-лесният начин за актуализиране на съществуващия електронен наръчник е да се запази неговата структура с актуализираната информация, предоставена от държавите членки, и да се допълни с нови елементи, събрани в специално приложение.

И накрая, беше необходимо да се даде ново заглавие на наръчника, което да отразява неговата цел, както и да се популяризира, за да придобие по-голяма видимост сред инспекторите по труда по места.

Надяваме се, че настоящият документ ще бъде полезен инструмент за националните инспекции по труда, а освен това и за всички организации, ангажирани с въпросите на ЗБУТ за мобилните работници.

Настоящата нова актуализирана версия беше обявена на членовете на КСИТ на 82^{то} пленарно заседание, проведено на 12 октомври 2022 г. под чешкото председателство.

УКАЗАТЕЛ

Австрия	<p>ARBEITSINSPEKTION</p> <p>Favoritenstraße 7 A-1040 Wien</p> <p>https://www.arbeitsinspektion.gv.at/inspektorat</p>
Белгия	<p>НАДЗОР НА БЛАГОПОЛУЧИЕТО ПРИ РАБОТА и НАДЗОР НА СОЦИАЛНОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО</p> <p>Blerotstraat/rue Blerot 1 B-1070 Brussels</p> <p>http://www.employment.belgium.be На нидерландски език: www.werk.belgie.be На френски език: www.emploi.belgique.be</p>
България	<p>ИА ГИТ (Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“)</p> <p>https://www.gli.government.bg/bg</p>
Хърватия	<p>ДЪРЖАВНА ИНСПЕКЦИЯ</p> <p>Subićeva 29, 10 000 Zagreb</p> <p>https://dirh.gov.hr/</p>
Кипър	<p>СЛУЖБА „ИНСПЕКЦИЯ ПО ТРУДА“ (СИТ) http://www.mlsi.gov.cy/mlsi/dli/dliup.nsf/index_en/index_en?OpenDocument</p> <p>СЛУЖБА ПО ТРУДА (СТ) https://www.mlsi.gov.cy/mlsi/dl/dl.nsf/index_en/index_en?OpenDocument</p> <p>СЛУЖБА „КОЛЕКТИВНИ ТРУДОВИ ПРАВООТНОШЕНИЯ“ (КТП) https://www.mlsi.gov.cy/mlsi/dlr/dlr.nsf/home_en/home_en?openform</p>
Чешка република	<p>ДЪРЖАВНА СЛУЖБА НА ЧЕШКАТА РЕПУБЛИКА ЗА ИНСПЕКЦИЯ ПО ТРУДА</p> <p>Kolářská 13 746 01 Opava</p> <p>Електронна поща: opava@suip.cz https://www.suip.cz/web/en</p>
Дания	<p>ARBEJDSSTILSYNET</p> <p>Landskronagade 33 2100 København Ø</p> <p>Електронна поща: at@at.dk http://engelsk.arbejdstilsynet.dk/en/</p>
Естония	<p>TÖÖINSPEKTSIOON</p> <p>Mäealuse 2/3, 12618 Tallinn Естония</p> <p>Електронна поща: ti@ti.ee</p>

	www.ti.ee
Финландия	TYÖSUOJELUHALLINTO Електронна поща: tyosuojaletu.viestinta@avi.fi https://www.tyosuojaletu.fi/web/en
Франция	DIRECTION GÉNÉRALE DU TRAVAIL 39-43 quai André Citroën 75902 Paris Cedex 15 Електронна поща: dgt.dir@travail.gouv.fr https://travail-emploi.gouv.fr/ministere/organisation/article/dgt-direction-generale-du-travail
Германия	LASI Länderausschuss für Arbeitsschutz und Sicherheitstechnik (Gremium der Länder) LASI Vorsitz (bis 2024): Ministerium für Wirtschaft, Arbeit und Tourismus Baden-Württemberg; Theodor-Heuss-Straße 4, 70174 Stuttgart https://lasi-info.com
Гърция	ИНСПЕКЦИЯ ПО ТРУДА 8 Dragatsaniou str, 10110 Athens, Електронна поща: dpseaye@hli.gov.gr https://www.hli.gov.gr/
Унгария	МИНИСТЕРСТВО НА ИКОНОМИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ, ДЪРЖАВЕН СЕКРЕТАР ЗА ПОЛИТИКАТА ПО ЗАЕТОСТТА Kálmán Imre utca 2. Budapest, 1054-Hungary Електронна поща: munkavedelmi-foo@gfm.gov.hu http://www.mvff.munka.hu
Ирландия	ОРГАН ПО ВЪПРОСИТЕ НА ЗДРАВЕТО И БЕЗОПАСНОСТТА The Metropolitan Building James Joyce Street Dublin 1 Електронна поща: contactus@hsa.ie https://www.hsa.ie/eng
Италия	ISPETTORATO NAZIONALE DEL LAVORO Piazza della Repubblica, 59 00185 Roma https://www.ispettorato.gov.it
Латвия	VALSTS DARBA INSPEKCIJA (VDI) 38 k-1, Kr.Valdemara Street Riga, LV-1010

	Електронна поща: vdi@vdi.gov.lv https://www.vdi.gov.lv
Литва	ДЪРЖАВНА ИНСПЕКЦИЯ ПО ТРУДА (ДИТ) НА РЕПУБЛИКА ЛИТВА 19 Algirdo str. LT-03607 Vilnius Литва Електронна поща: info@vdi.lt https://www.vdi.lt
Люксембург	INSPECTION DU TRAVAIL ET DES MINES 3 Rue des Primeurs, 2361 Strassen, Luxembourg www.itm.public.lu
Малта	ОРГАН ПО ВЪПРОСИТЕ НА ЗДРАВЕТО И БЕЗОПАСНОСТТА ПРИ РАБОТА 17 Triq Edgar Ferro, Pietà PTA 1533 Malta Електронна поща: ohsa@ohsa.mt http://www.ohsa.ohsa.mt/
Норвегия	ARBEIDSTILSYNET Arbeidstilsynet Postboks 4720 Torgarden 7468 Trondheim Електронна поща: post@arbeidstilsynet.no https://www.arbeidstilsynet.no/en/
Полша	PAŃSTWOWA INSPEKCJA PRACY (PIP) 28/30 Barska St., 02-315 Warsaw Електронна поща: kancelaria@gip.pip.gov.pl https://www.pip.gov.pl/en
Португалия	AUTORIDADES PARA AS CONDIÇÕES DE TRABALHO Praça de Alvalade, 1 1749-073 Lisboa Електронна поща: dir.mail@act.gov.pt http://www.act.gov.pt
Румъния	INSPECTIA MUNCII Str. Matei Voievod, Nr. 14 Sector 2, București Електронна поща: comunicare@inspectiamuncii.ro

	www.inspectiamuncii.ro
Словакия	NÁRODNÝ INŠPEKTORÁT PRÁCE Masarykova 10 040 01, Košice Електронна поща: nip@ip.gov.sk https://www.ip.gov.sk/home/
Словения	ИНСПЕКЦИЯ ПО ТРУДА НА РЕПУБЛИКА СЛОВЕНИЯ (ИТРС) Štukljeva cesta 44 SI-1000 Ljubljana http://www.id.gov.si/en/
Испания	ORGANISMO ESTATAL INSPECCION DE TRABAJO Y SEGURIDAD SOCIAL (OEITSS) Paseo de la Castellana 63 28046 Madrid https://www.mites.gob.es/itss/web/index.html
Швеция	ШВЕДСКИ ОРГАН ПО РАБОТНАТА СРЕДА Svetsarvägen 12 SE 171 41 Solna Електронна поща: arbetsmiljoverket@av.se https://www.av.se/en/
Швейцария	ДЪРЖАВЕН СЕКРЕТАРИАТ ПО ИКОНОМИЧЕСКИ ВЪПРОСИ (SECO) УСЛОВИЯ НА ТРУД — ФЕДЕРАЛНА ИНСПЕКЦИЯ ПО ТРУДА Holzikofenweg 36 CH-3003 Bern Електронна поща: abea@seco.admin.ch www.seco.admin.ch/seco/de/home/Arbeit/Arbeitsbedingungen/Arbeitnehmerschutz.html
Нидерландия	ОРГАН ПО ТРУДА НА НИДЕРЛАНДИЯ PO Box 90801 2509 LV Den Haag https://www.nl labourauthority.nl/

НАЦИОНАЛЕН ДОКЛАД: БЪЛГАРИЯ

ИНСПЕКЦИЯ ПО ТРУДА	Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ (ИА ГИТ)
ДРУГИ КОМПЕТЕНТНИ ОРГАНИ	<ul style="list-style-type: none"> • Държавна агенция за метрологичен и технически надзор • Агенция за ядрено регулиране • Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ • Инспекция за държавен технически надзор • Министерство на икономиката • Министерство на енергетиката • Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията • Министерство на околната среда и водите на България • Министерство на отбраната • Министерство на здравеопазването • Министерство на вътрешните работи • Национална агенция за приходите • Национален осигурителен институт • Дирекция за национален строителен контрол

1. ИНСПЕКЦИЯ ПО ТРУДА

1.1. ОРГАНИЗАЦИЯ НА ИНСПЕКЦИЯТА ПО ТРУДА

Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ (ИА ГИТ) упражнява цялостен контрол за спазване на трудовото законодателство във всички отрасли и дейности, както и специализирания контрол по спазването на Закона за здравословни и безопасни условия на труд, Закона за насърчаване на заетостта, законодателството, свързано с изпълнението на държавната служба и правата и задълженията на страните по служебното правоотношение, а също и на други нормативни актове, когато това е възложено със закон. Контролът обхваща и мирновременните дейности в рамките на системата на Министерството на отбраната и Министерството на вътрешните работи, както и българските предприятия в чужбина, освен ако в законите на съответната държава или в международен договор, по който Република България е страна, е посочено друго.

Инспекцията по труда е второстепенен разпоредител с бюджет към Министерството на труда и социалната политика.

ИА ГИТ е въвела принципа на интегрирано инспектиране, като с помощта на специализирано модулно обучение инспекторите по труда биват подготвени да осъществяват контрол едновременно в областите на трудовите правоотношения, ЗБУТ, хигиената на труда, трудовата миграция, държавната служба, както и в съответствие с останалите правомощия, възложени на ИА ГИТ с нормативен акт. Общият брой на инспекторските длъжности е 515, от които 311 са заети, а 204 са незаети. Понастоящем броят на инспекторите е 311.

Структурата и дейностите на ИА ГИТ са регламентирани в Устройствения правилник, приет с Постановление № 313 на Министерски съвет от 05.10.2022 г., както и от Кодекса на труда. Агенцията се ръководи от изпълнителен директор. Териториалните дирекции са разположени в 28-те административни областни центрове в държавата, в допълнение към дирекциите в Централното управление, намиращо се в столицата.

1.2. НАЦИОНАЛНО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И РАТИФИЦИРАНИ КОНВЕНЦИИ НА МОТ ОТНОСНО ИНСПЕКЦИЯТА ПО ТРУДА

Основното законодателство, което регулира инспектирането по труда, включва: Кодекса на труда, Устройствения правилник на ИА ГИТ и Закона за инспектиране на труда. Други имащи отношение закони са Административнопроцесуалният кодекс и Законът за административните нарушения и наказания, в които се предвижда общата процедура за налагане на принудителни административни мерки и финансови санкции.

Фигура № 1: Ратифицирани международни конвенции относно инспекцията по труда

КОНВЕНЦИЯ	РАТИФИЦИРАНА	НЕРАТИФИЦИРАНА
Конвенция № 81 на МОТ относно инспекцията по труда в индустрията и търговията	X	
Конвенция № 129 на МОТ относно инспекцията по труда в селското стопанство		X
Морска трудова конвенция от 2006 г.	X	
Конвенция № 187 на МОТ относно рамка за насърчаване на здравословни и безопасни условия на труд		X

1.3. КОМПЕТЕНЦИИ НА ИНСПЕКТОРИТЕ ПО ТРУДА

1.3.1. Здравословни и безопасни условия на труд (ЗБУТ)

ИА ГИТ е компетентният орган за прилагане на законодателството в областта на здравословните и безопасни условия на труд без посочените по-долу изключения:

Фигура № 2: Карта на компетенциите в областта на здравословните и безопасни условия на труд

ВЪПРОСИ	КОМПЕТЕНЦИИ НА ИНСПЕКЦИЯТА ПО ТРУДА	ДРУГИ КОМПЕТЕНТНИ ПУБЛИЧНИ ОРГАНИ
ЗБУТ в общ смисъл	Да	
Безопасни условия на труд в общ смисъл	Да	
Здравословни условия на труд в общ смисъл	Да	Министерство на здравеопазването; Националният осигурителен институт по отношение на регистрацията на службите по трудова медицина и техния контрол
Трудови злоупотреки	Да	Националният осигурителен институт изпълнява водеща роля в дейностите, свързани с регистрацията, потвърждаването и докладването на трудови злоупотреки
Търговия с машини и оборудване	Не	Държавна агенция за метрологичен и технически надзор
Лъчения	Да	Агенцията за ядрено регулиране е специализиран контролен орган в съответствие със Закона за безопасно използване на ядрената енергия
Взривни вещества	Да	Министерство на вътрешните работи в съответствие с процедура, посочена в Закона за контрол над взривните вещества, оръжията и боеприпасите, както и Министерство на отбраната
Минно дело	Да	

Плавателни съдове	Да	Изпълнителна агенция „Морска администрация“, Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията
Сектор за търговия на дребно	Да	
Хотелиерство и ресторантьорство	Да	
Селско стопанство	Да	Министерство на земеделието, храните и горите
Сектор строителство	Да	Дирекцията за национален строителен контрол е водещият орган в контрола при строителството на сгради и въвеждането им в експлоатация, и по-специално изпълнението на свързаната с въпросите на ЗБУТ част от проектите, както при проектирането, така и при осъществяването на строителните работи и при въвеждането на обектите в експлоатация
Въздухоплаване	Да	Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията
Железопътен транспорт	Да	Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията
Автомобилен транспорт	Да	Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията
Регламент REACH	Да	Министерство на околната среда и водите

Самостоятелно заети лица	Да	
Полиция	Да, по отношение на въпроси, които не са изрично регламентирани за тези служители	Министерство на вътрешните работи
Държавни служители	Да	Министерски съвет
Военни служители и помещения	Да, по отношение на въпроси, които не са изрично регламентирани за тези служители	Министерство на отбраната
Места за лишаване от свобода	Да	Министерство на правосъдието
Митници	Да	Министерство на финансите

1.3.2. ЗБУТ или въпроси от трудовото право

Фигура № 3: Карта на компетенциите по въпроси, за които може да се счита, че попадат в рамките на ЗБУТ или на трудовото право

ВЪПРОСИ	Да	Не
Работно време	X	
Малтретиране и тормоз		X
Насилие, причинено от трето лице		X

Комисията за защита от дискриминация е компетентният орган по жалби за малтретиране и тормоз. Прокуратурата е компетентният орган в случай на насилие, причинено от трето лице. Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ не разполага с правомощия за контрол във връзка с насилие, причинено от трето лице, малтретиране и тормоз.

1.3.3. Трудово право

Фигура № 4: Карта на компетенциите по въпроси от трудовото право

ВЪПРОСИ	Да	Не	КОМЕНТАРИ
Възнаграждения	X		Без да се засягат компетенциите на Съда.
Равно третиране	X		Без да се засягат компетенциите на Комисията за защита от дискриминация, която е държавният орган, на който са възложени правомощия за контрол във връзка със спазването на свързаните с недопускане на дискриминация разпоредби от националното законодателство.

Трудови права	X		Без да се засягат компетенциите на съдилищата.
Чуждестранни работници	X		Без да се засягат компетенциите на Министерството на вътрешните работи.
Други	Посредници и предприятия, осигуряващи временна работа: Специализираната контролна дейност на ИА ГИТ включва и контрол на лица (физически или юридически), които извършват посредническа дейност по наемане на работа, както и дейност по осигуряване на временна заетост.		

Осъществяването на надзор по отношение на трудовите права от страна на Инспекцията по труда обхваща индивидуалните и колективните права, предвидени в закона, но не и правата, предвидени в колективни трудови договори.

1.3.4. Социална сигурност

Фигура № 5: Карта на компетенциите по въпроси от областта на социалната сигурност

ВЪПРОСИ	Да	Не	КОМЕНТАРИ
Вписване на работници (РЕГИСТРАЦИЯ)	X		В тридневен срок от датата на сключване или изменение на трудовия договор и най-късно в седемдневен срок след датата на прекратяването му работодателят или лице, оправомощено от него, изпраща уведомление в тази връзка до съответната териториална дирекция на Националната агенция за приходите.
Вноски в системата за социално осигуряване		X	Компетентният орган е Националната агенция за приходите.
Социални осигуровки		X	Компетентният орган е Националният осигурителен институт.
Частни пенсионни фондове		X	Компетентният орган е Националната агенция за приходите.
Други			

1.4. ПРАВОМОЩИЯ НА ИНСПЕКТОРИТЕ ПО ТРУДА

Фигура № 6: Карта на правомощията на инспекторите по труда

ПРАВОМОЩИЯ	Да	Не	КОМЕНТАРИ
Посещаване на работни места	X		Инспекторите могат да посещават работните места без предварително известие.
Изискване на документи	X		Искането може да бъде отправено по време на посещения с цел проверка или независимо от тях.
Връчване на призовки на работодатели за явяване в дирекция на Инспекцията по труда	X		Инспекторите могат да връчват призовки на работодатели да се явят в дирекция на Инспекцията по труда.
Препоръки/съдействие	X		По въпроси от компетентността на ИА ГИТ.
Предписания за отстраняване на нарушения/осъществяване на подобрения	X		Контролните органи на ИА ГИТ могат да дават задължителни предписания за отстраняване на нарушения на трудовото законодателство и да дават задължителни предписания за отстраняване и предотвратяване на нарушения на разпоредбите, свързани с трудовата миграция и трудовата мобилност, насърчаването на заетостта, както и по Закона за здравословни и безопасни условия на труд.
Образуване на административнонаказателно производство	X		Контролните органи на ИА ГИТ (инспекторите) могат да образуват производства за налагане на административни наказания за нарушения на трудовото законодателство, като съставят писмен акт за установяване на административно нарушение. Санкциите се налагат от директорите на

			регионалните дирекции, от тези в централното управление или от изпълнителния директор на ИА ГИТ.
Образуване на наказателни производства пред съда		X	
Налагане на глоби	X		Контролните органи на ИА ГИТ могат да налагат глоби за нарушения на трудовото законодателство.
Предписания за спиране/забрана	X		<p>ИА ГИТ може:</p> <ul style="list-style-type: none"> • да спира въвеждането в експлоатация на сгради, машини и съоръжения, производства и обекти, ако не са спазени правилата за здравословни и безопасни условия на труда и социално-битовото обслужване; • да спира дейността на предприятия, производства и обекти, включително строежа и реконструкцията им, както и машини, съоръжения и работни места, когато нарушенията на правилата за здравословни и безопасни условия на труда застрашават живота и здравето на хората, както и при неспазване на изискването трудовият договор да бъде сключен в писмен вид; • да спира изпълнението на незаконни решения или нареждания на работодатели, органи по назначаването и длъжностни лица във връзка с хигиената и безопасността на труда, разпределението на социалните фондове и социално-битовото обслужване на работниците и служителите;

		<ul style="list-style-type: none"> • да отстранява от работа работници и служители, които не са запознати с правилата за здравословни и безопасни условия на труда или не притежават необходимата правоспособност; • ГИТ дава задължителни предписания на работодателите за отстраняване на нарушение, свързано с начисляване във ведомостите за заплати на сума, по-малка от сумата, която работодателят, съответно органът по назначаването е изплатил на работника или служителя за извършената от него работа; в случай че предписанието не се изпълни в посочения в него срок или при повторно нарушение, контролните органи на инспекцията по труда могат да спрат дейността на предприятието до отстраняване на нарушението; • при повторно нарушение на член 62, алинея 1 от Кодекса на труда — да спре дейността на работната площадка или на предприятието до отстраняване на нарушението.
Уведомяване на прокуратурата или съда за нарушения	X	По изключение, при условие че констатациите на инспектора сочат, че може да е налице престъпление.
Други		<ul style="list-style-type: none"> • издава постановления, с които обявява съществуването на трудово правоотношение; • подава писмена молба до съда за откриване на производство по несъстоятелност при неизпълнени за повече от два месеца задължения за изплащане на трудови

	възнаграждения към една трета от работниците и служителите.
--	---

1.5. МЕХАНИЗМИ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО И ОБМЕН НА ИНФОРМАЦИЯ С ДРУГИ НАЦИОНАЛНИ ПУБЛИЧНИ ОРГАНИ

Фигура № 7: Механизми за сътрудничество с други национални публични органи

ОРГАНИ	Да	Не	КОМЕНТАРИ
Данъчни власти	X		Обмен на информация по отношение на недеklarиран труд и социалноосигурителни вноски във връзка със заплати. Отношенията между Инспекцията по труда и Националната агенция за приходите са уредени с двустранно споразумение. Извършват се съвместни проверки относно спазването на трудовото и социалноосигурителното законодателство.
Органи за социална сигурност	X		Обмен на информация по отношение на недеklarиран труд и социалноосигурителни вноски, както и за социални плащания. Отношенията между Инспекцията по труда и Националния осигурителен институт са уредени с двустранно споразумение. Извършват се съвместни проверки относно спазването на трудовото и социалноосигурителното законодателство.
Полиция	X		В съответствие с разпоредбите на член 12 от Закона за инспектиране на труда органите на Министерството на вътрешните работи са длъжни да оказват необходимата помощ и съдействие на органите за инспектиране по труда.
Прокуратура	X		Когато контролните органи установят нарушения на закона, които им дават основание да считат, че е извършено престъпление или

			друго неправомерно деяние, въпросните органи са длъжни да уведомят органите на прокуратурата.
Други			

В съответствие с разпоредбите на член 12 от Закона за инспектиране на труда всички държавни и общински органи и ръководителите на ведомствата и организациите са длъжни да оказват необходимата помощ и съдействие на контролните органи на Инспекцията по труда при инспектирането по труда.

2. КОМАНДИРОВАНЕ НА РАБОТНИЦИ

2.1. НАЦИОНАЛНО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

Изискванията на Директива 96/71/ЕО и на Директива 2014/67/ЕС са транспонирани в българското национално законодателство със Закона за изменение и допълнение на Кодекса на труда, обнародван в Държавен вестник, бр. 105 от 2016 г., и с Постановление № 382 от 29 декември 2016 г. за приемане на Наредба за условията и реда за командироване и изпращане на работници и служители от държавите членки и от трети страни в Република България в рамките на предоставяне на услуги (наричано по-нататък „постановлението“).

Фигура № 8: Прилагани директиви на ЕС относно командироването на работници

ДИРЕКТИВА	Да	Не	ДАТА
Директива 96/71/ЕО	Х		2007 г.
Директива 2014/67/ЕО	Х		2016 г.
Директива (ЕС) 2018/957	Х		2018 г.

2.2. АДМИНИСТРАТИВНИ ИЗИСКВАНИЯ И МЕРКИ ЗА КОНТРОЛ

Работодателят или агенцията за временна заетост, които командирова работници или служители в България, подават електронно заявление до Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ през единния национален уебсайт.

Когато работодател или агенция за временна заетост командирова в България работници или служители, които са граждани на трета държава, тези работници се допускат да работят след издаване на разрешение за работа в съответствие с условията и реда на Закона за трудовата миграция и трудовата мобилност или единно разрешение за работа в ЕС, издадено от друга държава членка.

Работодателят или агенцията за временна заетост, които командирова работници или служители в България, са длъжни да представят на местното лице, приело на работа командирован работник или служител, копия на хартиен носител или в електронен вид на трудовите договори, или на друг документ, удостоверяващ трудовите правоотношения съгласно законодателството на държавата по произход; документи, удостоверяващи работното време, които съдържат информация за началото и края на работното време и за продължителността на работното време; документи за изплащаното възнаграждение или копия от равностойни документи, придружени от превод на български език.

Местното лице е длъжно да съхранява посочените по-горе документи на работното място на командирования работник или служител за целия период на командироването. Командироващото предприятие и агенцията за временна заетост са длъжни при поискване да предоставят на Инспекцията по труда изискваните документи за работниците за извършване на проверка в срок от една година след изтичане на срока на командироването.

2.2.1. Краен срок за подаване на заявлението

Работодателят или агенцията за временна заетост са длъжни да подадат заявлението не по-късно от момента, в който започва предоставянето на услугите. Работодателят също така е длъжен да уведоми незабавно Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ за всички промени в обстоятелствата, посочени в заявлението, с изключение на данните във връзка с работодателя на командированите работници, които трябва да бъдат представени в 7-дневен срок.

2.2.2. Съдържание на заявлението за командироване

Фигура № 9: Съдържание на заявлението за командироване

ДАННИ ЗА ДРУЖЕСТВОТО		
	ДА	НЕ
Идентификационни данни на доставчика на услуги	X	
Представител на дружеството във Вашата държава	X	
Лице, определено за участие като представител при колективно трудово преговаряне в приемащата държава членка	X	
Дейност	X	
Упълномощаване в изпращащата държава членка		X
Информация дали става въпрос за агенция за временна заетост или не	X	
Данъчен идентификационен номер	X	

ДАННИ ЗА РАБОТНИЦИТЕ		
	ДА	НЕ
Брой работници	X	
Имена на работниците	X	
Националност	X	
Възраст		X
Длъжност	X	

ДАННИ ЗА КОМАНДИРОВАНЕТО		
	ДА	НЕ
Предвидено начало	X	
Крайна дата на командироването	X	
Очаквана продължителност	X	
Адрес(и) на работното място	X	

Характер на услугите, които обуславят командироването	X	
Изпълнител	X	

УСЛОВИЯ НА ТРУД		
	ДА	НЕ
Работно време		X
Възнаграждения		X
Колективно настаняване		X
Използване на опасни вещества		X
Услуги, свързани с превенция		X

2.3. ПРОЦЕДУРИ ВЪВ ВРЪЗКА СЪС СОЦИАЛНАТА СИГУРНОСТ

Компетентната институция за издаване на формуляр А1 и за предоставяне на информация относно съответното законодателство в областта на социалното осигуряване е българската Национална агенция за приходите.

Фигура № 10: Положение на Инспекцията по труда по отношение на формулярите А1

	Да	Не
Достъп до формуляри А1, издадени от националните органи	X	
Консултиране с Инспекцията по труда във връзка с одобряването на формулярите А1 от компетентните институции		X
Достъп до формуляри А1, издадени от други държави членки		X

2.4. ТРУДОВИ ЗЛОПОЛУКИ/ПРОФЕСИОНАЛНИ БОЛЕСТИ НА КОМАНДИРОВАНИ РАБОТНИЦИ

В Република България Инспекцията по труда получава незабавно и ефективно уведомления за трудови злополуки, при които са засегнати командировани работници.

Съгласно действащите понастоящем разпоредби всички злополуки трябва да бъдат съобщени на българския Национален осигурителен институт. Предприятието ползвател е длъжно да организира и проведе вътрешнофирмено разследване във връзка с инцидента, както и да подаде декларация до Националния осигурителен институт в случаите, в които се предполага, че инцидентът представлява трудова злополука.

2.5. НАЦИОНАЛНИ ОРГАНИ, ИМАЩИ ОТНОШЕНИЕ КЪМ КОМАНДИРОВАНЕТО НА РАБОТНИЦИ

Фигура № 11: Органи, имащи отношение към командироването на работници

	Да	Не
Органи по труда	X	
Органи по ЗБУТ		X
Митнически органи		X
Данъчни власти	X	
Социалноосигурителни институции	X	
Други		

3. СЪТРУДНИЧЕСТВО И ВЗАИМОПОМОЩ

3.1. ЗАКОНОДАТЕЛСТВО В ОБЛАСТТА НА ВЗАИМНОТО СЪДЕЙСТВИЕ

Фигура № 12: Подписани и ратифицирани законодателни актове и международни конвенции

	РАТИФИЦИРАНИ / ПРИЛАГАНИ	ПРИЛОЖИМИ КЪМ ИНСПЕКТИРАНЕТО ПО ТРУДА	КОМЕНТАРИ
Законодателство в областта на взаимната помощ, с което се прилагат Директива 96/71/ЕО и Директива 2014/67/ЕС	Да	Да	Транспонирано в българския Кодекс на труда, глава 20
Европейска конвенция за взаимопомощ по наказателноправни въпроси	Да	Не	Конвенцията се отнася до наказателноправни въпроси, като Главна инспекция по труда е компетентна да упражнява административен контрол.
Конвенция № 94 на Съвета на Европа	Не		
Други			

3.2. ДВУСТРАННИ И МНОГОСТРАННИ СПОРАЗУМЕНИЯ ОТНАСЯЩИ СЕ ДО ИНСПЕКЦИЯТА ПО ТРУДА

Фигура № 13: Подписани двустранни споразумения

ДЪРЖАВИ	ДАТА
Норвегия	2017 г.
Франция	2017 г.
Албания	2014 г.
Румъния и Гърция	2010 г.
Полша	2010 г.
Португалия	2008 г.

3.3. ИСКАНЕ И ПОЛУЧАВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ ОТ ДРУГИ ИНСПЕКЦИИ ПО ТРУДА

Фигура № 14: Обмен на информация с други инспекции по труда

ВЪПРОСИ	ДА	ДА но подлежащи на предварителен надзор или одобрение от органите за защита на данните	НЕ
Позволяват ли действащите разпоредби във Вашата държава да се предоставя информация директно на други инспекции по труда?	X		
Позволяват ли действащите разпоредби във Вашата държава да се получава информация директно от други инспекции по труда?	X		

3.4. ИНСТРУМЕНТИ ЗА ОБМЕН НА ИНФОРМАЦИЯ

3.4.1. IMI (Информационна система за вътрешния пазар) относно командироване на работници

Фигура № 15: Бюро за връзка на Инспекцията по труда в IMI

	Да	Не
Използване на IMI от Инспекцията по труда	X	
Ако отговорът е положителен, посочете Бюрата за връзка	ИА ГИТ чрез своята дирекция „Трудова мобилност“ електронна поща: silviya.traykova@gli.government.bg	

3.4.2. Система за обмен на знания (CO3) (KSS)

Българската Главна инспекция по труда участва в обмена чрез CO3 на КСИТ.
 Г-жа Анна Калдръмова — координатор на CO3, електронна поща:
anna.kaldramova@gli.government.bg

3.5. ГЛОБИ И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИ ИЛИ НАЛОЖЕНИ ГЛОБИ ОТ ИНСПЕКЦИЯТА ПО ТРУДА

В рамките на своите правомощия ИА ГИТ прилага единствено процедури за административни наказания. Единствено установените от инспекторите по труда случаи, в които се предполага, че е извършено престъпление, се съобщават на прокуратурата.

Фигура № 16: Характер на глобите

	Да	Не
Глоби, налагани по наказателен ред		X
Административни глоби	X	
Други		

Фигура № 17: Срок за изпълнение на глобите

	Да	Не
След първото решение на съдилищата		X
След окончателното решение на съдилищата	X	
След първото административно решение	N/A	N/A
След задължителното административно решение	X	
Други		

Издадените от ИА ГИТ наказателни постановления (с които се налагат глоби) могат да се обжалват пред наказателните съдилища. В случай на обжалване глобата става дължима след постановяване на окончателното решение на съда. Ако глобата не бъде обжалвана, тя става дължима и поражда правни последици.

Фигура № 18: Видове съдилища, в които могат да се обжалват глобите

	Да	Не
Наказателни съдилища	X	
Трудови/граждански съдилища		X
Административни съдилища	X	
Други		

Наказателното постановление може да се обжалва пред районния съд в района, в който е извършено или довършено нарушението. Решението на районния съд подлежи на касационно обжалване пред съответния административен съд.

Фигура № 19: Органи, компетентни за събирането на глоби

	Да	Не
--	----	----

Органи за инспектиране по труда		X
Трудови/правителствени органи		X
Данъчни/митнически органи	X	
Съдилища	X	
Други		

Националната агенция за приходите е компетентният орган за събиране на публични вземания. В България съществуват държавни съдебни изпълнители, които са служители на районните съдилища, и частни съдебни изпълнители, които работят независимо. Държавните органи могат да възлагат на частни съдебни изпълнители събирането на глоби.

Фигура № 20: Правна уредба за събирането на глоби, наложени от органите на други държави членки

	ДА	АКО ОТГОВОРЪТ Е „ДА“, приложима ли е към производствата на Инспекцията по труда?	НЕ Надзор или одобрение от определени органи	КОМЕНТАРИ
Рамково решение 2005/214/ПВР	X	Не		Прилага се. Дата на влизане в сила: 27 февруари 2010 г.
Директива 2014/67/ЕС по отношение на административните глоби	X	Да		Транспонирана в българското законодателство с глава двадесета от Кодекса на труда. Дата на влизане в сила: 30 декември 2016 г.
Международни или двустранни конвенции			X	

Други национални правила	<p>Издадените актове, изпратени с искане за събиране на вземания чрез Информационната система за вътрешния пазар, с които компетентните органи на друга държава — членка на ЕС, на държава — страна по споразумението за ЕИП, или на Конфедерация Швейцария налагат финансови административни наказания или глоби, включително глоби и имуществени санкции, на работодател поради нарушения на трудовото законодателство във връзка с командироването или изпращането на работници или служители, подлежат на събиране в съответствие с Данъчно-осигурителния процесуален кодекс. Допълнителни правила са определени в Инструкцията за взаимодействие между Националната агенция за приходите и Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“.</p>
---------------------------------	---

ПРИЛОЖЕНИЕ КЪМ ЕЛЕКТРОННИЯ НАРЪЧНИК (АКТУАЛИЗАЦИЯ ОТ 2023 Г.)

ЧЛЕН НА КСИТ: г-жа Екатерина Иванова Асенова / заместник: г-н Димитър Николаев Маджаров

ДЪРЖАВА ЧЛЕНКА: РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

1. **Относно Директива (ЕС) 2020/1057 на Европейския парламент и на Съвета от 15 юли 2020 г. за определяне на специфични правила във връзка с Директива 96/71/ЕО и Директива 2014/67/ЕС за командироването на водачи в сектора на автомобилния транспорт и за изменение на Директива 2006/22/ЕО по отношение на изискванията за изпълнение и Регламент (ЕС) № 1024/2012**

1.1. Транспониране в националното законодателство

Транспониране	Национални закони или подзаконови актове	Дата
Не	—	—

1.2. Компетенции на члена на КСИТ по отношение на автомобилния транспорт

ЗАКОНОДАТЕЛСТВО	КОМПЕТЕНЦИИ	КОМЕНТАРИ
Регламенти 1071/09, 1072/09 и 1073/09 относно дейностите за автомобилен транспорт	Не	Компетентният орган е Изпълнителна агенция „Автомобилна администрация“
Регламент 561/06 относно времето за управление	Не	Компетентният орган е Изпълнителна агенция „Автомобилна администрация“
Директива 2006/22 относно социалното законодателство в областта на автомобилния транспорт	Не	Компетентният орган е Изпълнителна агенция „Автомобилна администрация“
Член 1 от Директива 2020/1057 относно командироването на работници в автомобилния транспорт	Да	За тези разпоредби, които попадат в обхвата на компетентността на ИА ГИТ

2. Относно член 20, параграф 2, буква в) от Директива 2014/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. относно условията за влизане и престой на граждани на трети държави с цел заетост като сезонни работници по отношение на здравословните и безопасни условия на настаняване на работниците

2.1. Транспониране в националното законодателство

Транспониране	Национални закони или подзаконови актове или колективни трудови договори	Дата
Да	Закон за трудовата миграция и трудовата мобилност	ОВ L 94, 28.3.2014 г., стр. 375

2.2. Компетенции на члена на КСИТ по отношение на здравословните и безопасни условия на труд при настаняване на работниците

КОМПЕТЕНЦИИ	КОМЕНТАРИ
Да	В изпълнение на член 24 от директивата Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ извършва контрол по осигуряването на здравословни и безопасни условия на труд при настаняването на сезонни работници, като прилага законовите правомощия на инспекцията, установени с разпоредбите на член 28, алинея 3 и член 67, алинея 2 от Закона за трудовата миграция и трудовата мобилност.

3. Относно Директива 2009/52/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2009 г. за предвиждане на минимални стандарти за санкциите и мерките срещу работодатели на незаконно пребиваващи граждани на трета държава

3.1. Транспониране в националното законодателство

Транспониране	Национално законодателство или разпоредби	Дата
Да	Закон за трудовата миграция и трудовата мобилност	ОВ L 168, 30.6.2009 г., стр. 24

3.2. Компетенции на члена на КСИТ по отношение на санкциите и мерките, предвидени в директивата

КОМПЕТЕНЦИИ	КОМЕНТАРИ
-------------	-----------

Да	В изпълнение на член 14 от директивата Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ извършва контрол по наемането на работа на незаконно пребиваващи чужди граждани въз основа на оценка на риска на икономическите дейности и сектори, в които се наблюдава или е възможно наемане на работа на незаконно пребиваващи чужди граждани, като прилага законовите правомощия на Инспекцията, установени с разпоредбите на член 71 и член 67, алинея 2 от Закона за трудовата миграция и трудовата мобилност.
----	---

4. СЪГЛАСУВАНИ И СЪВМЕСТНИ ПРОВЕРКИ ПО ВЪПРОСИТЕ НА ЗБУТ

4.1. Позволено ли е да се организират съгласувани и съвместни проверки по въпросите на ЗБУТ с други инспекции?

Да, по силата на законови разпоредби	
Да, по силата на двустранни споразумения	X
Не	

5. ИНФОРМАЦИЯ И ИНИЦИАТИВИ ЗА МОБИЛНИ РАБОТНИЦИ НА НАЦИОНАЛНО РАВНИЩЕ

5.1. Моля, опишете инициативите, които сте реализирали (напр: уебсайт, брошури, документи...)

За периода от 2019 г. до днешна дата ИА ГИТ е реализирала за мобилните работници следните инициативи на национално равнище:

- Като заключителна дейност по проект „НАПРЕДЪК-RAISE UP — действия на терен, иновативни подходи и ангажираност на ключовите партньори за противодействие на склоняването към недеklarиран труд — VS/2017/0320“ (изпълняван съвместно от синдикални организации от Италия, Македония и България и ИА ГИТ), през 2019 г. от Инспекцията по труда са разработили и публикували в YouTube видеоклип „Не на недеklarирания труд!“: <https://www.youtube.com/watch?v=wYRrhTyg2Io&feature=youtu.be>. Видеоматериалът е предназначен за българските работници, които работят или възнамеряват да работят в сектора на селското стопанство в Република България или в чужбина, но съдържа информация, която е общовалидна за всички сектори. В клипа се предоставя информация и за отрицателните дългосрочни последици от упражняването на различни форми на недеklarиран труд и за ползите от декларираната заетост. В него са разяснени основните разпоредби на българското законодателство относно свободното движение на работници в рамките на ЕС — какво трябва да знаят българските граждани, преди да заминат на работа в чужбина. Освен това в него е предоставена информация къде могат да потърсят съдействие, ако

работят на територията на друга държава, и по-специално в Република Италия, и ако по някакъв начин правата им са нарушени.

- В рамките на проект „Сътрудничество за достойни условия на труд“, изпълняван от инспекциите по труда на България и Норвегия, бяха организирани инициативи за разпространение на информация за трудовите права на българските работници в Норвегия. Беше организирана кампания „Знай си правата“, за която бяха създадени и публикувани във Facebook кратки видеоклипове с информация за работниците в Норвегия. В кампанията се включиха и инспекциите по труда на Румъния, Естония и Литва, тъй като работници от тези държави често работят на територията на Норвегия. Клиповете са преведени на езиците на държавите, участващи в проекта, и са публикувани в YouTube. Те са достъпни на следните интернет адреси:

<https://www.facebook.com/175314542488408/posts/3524257247594104>
<https://www.facebook.com/175314542488408/posts/3524502154236280>
<https://www.facebook.com/175314542488408/posts/3524502484236247>
<https://www.facebook.com/175314542488408/posts/3524502094236286>

В рамките на проекта бяха организирани и информационни дни в градовете Враца и Монтана с участието на инспектори по труда и служители на Националния осигурителен институт и Агенцията по заетостта. Те предоставиха информация на лицата, които желаят да бъдат по-добре осведомени за своите трудови и осигурителни права — за какво да внимават, когато търсят работа в държавите — членки на Европейския съюз, Норвегия, Исландия, Лихтенщайн и Швейцария, и по-специално, когато са командирани.

- В периода март—юни 2020 г. Инспекцията по труда участва в общеевропейската кампания за деклариран труд, организирана от Европейската комисия, и по-специално от европейската платформа с цел да се засили сътрудничеството за противодействие на недеklarирания труд (EU4FairWork). Кампанията има за цел, чрез предоставяне на информация за ползите от декларирането на всички доходи и осигуровки, да мотивира настоящите и бъдещите работници, работодателите и самостоятелно заетите лица да работят законно. Кампанията беше проведена основно чрез социалните мрежи. За тази цел беше създадена страница във Facebook „Всички права запазени“ (<https://www.facebook.com/BG4FairWork/>), на която беше публикувана полезна информация за правата, свързани с декларирането на доходите. В допълнение беше създаден канал в YouTube (https://www.youtube.com/channel/Uckf_wf_5aQPuZgJBGJVBjFQ?view_as=subscriber&fbclid=IwAR3g10e6QPs-HPSTk0hls5Er8Wjqz8J61qLhnNrgs93lzs9GDB466yX_S2U), на който се публикуват видеоклипове с по-подробна информация за правата при деклариран труд, както и за загубите от недеklarирания труд. Европейската кампания за деклариран труд приключи със Седмица на действието, по време на която Инспекцията по труда проведе онлайн срещи с над

2000 гимназисти от 56 училища в цялата страна и им разясни основните моменти от бъдещия им трудов живот.

- Инспекцията по труда подкрепя и кампаниите за предотвратяване на трафика на хора с цел трудова експлоатация, организирани от Националната комисия за борба с трафика на хора. Основната им цел е да се повиши осведомеността на търсещите работа лица относно техните права, как да разпознават знаците за потенциални измами и към кого да се обърнат за съвет и помощ в случай на нужда, като се организират поредица от събития на национално и регионално равнище и се разпространяват прессъобщения с полезна информация, публикувана първо на уебсайта на Националната комисия.
- Инспекцията по труда взе участие и като основен партньор на Агенцията по заетостта и в кампанията на Европейския орган по труда „Права през всички сезони“. Основната цел на кампанията беше да се повиши осведомеността на търсещите работа лица, работниците и работодателите относно техните права и задължения при сезонна заетост, както и да се обърне внимание на необходимостта от насърчаване на справедливи и безопасни условия на труд за сезонните работници, наети в държавите от Европейския съюз. По време на кампанията се проведе и Седмица на действието, в рамките на която Агенцията по заетостта организира информационни срещи в градовете Перник, Видин, Свищов и Гоце Делчев, в които участваха и представители на Инспекцията по труда. Публикациите в социалните медии за тази кампания са достъпни чрез хаштаг #Rights4AllSeasons.
- На официалния си уебсайт (<https://www.gli.government.bg/bg>) Инспекцията по труда периодично публикува полезна информация за правата и задълженията на мобилните работници — раздел „За работодатели и работещи“, в рубриците „Работа на български граждани в чужбина“ и „Посредническа дейност по наемане на работа“. Периодично се разпространява и информация до медиите с напомняне на основните признаци за възможна измама при предлагането на работа, както и какви документи са необходими на лицата, за да си ги набавят, преди да заминат за чужбина с цел работа, за да защитят правата си във възможно най-голяма степен в случай на възникнал проблем.
- Като част от дейностите по проект „Сътрудничество за достойни условия на труд“, изпълняван от Инспекциите по труда на България и Норвегия, Инспекцията по труда стартира кампания „Достоен труд — от теб зависи“. Бяха изготвени поредица от видеоклипове, ръководства и брошури, които предоставят информация на участниците в трудовия процес за основните им задължения по отношение декларирането на труда и какво печелят, когато работят на светло. Ръководствата са свободно достъпни на уебсайта на Инспекцията. Публикувани са в раздел „За работодатели и работещи“,

рубрика „Трудови правоотношения“, под заглавие „Вашите права и задължения накратко при осъществяването на трудовите правоотношения“ <https://www.gli.government.bg/bg/taxonomy/term/410>, а видеоклиповете могат да бъдат открити и в раздел „Дейност“, рубрика „Проекти“, подрубрика „Проект DFPO-1.002-0002-C02 „Сътрудничество за достойни условия на труд“ <https://www.gli.government.bg/bg/node/11819>.

- През юни 2022 г., в рамките на съвместните инициативи на Европейската мрежа на службите на пътна полиция (ROADPOL), екипи на Инспекцията по труда от цялата страна оказаха съдействие на отдел „Пътна полиция“ при засиления контрол на камиони и автобуси. За целите на кампанията бяха изготвени въпросници, преведени на различни езици, чрез които беше събрана информация от шофьорите, работещи за чуждестранни превозвачи, необходима за идентифициране на техните работодатели, относно вида на превоза, който извършват — международен, транзитен, каботажен и др. Допълнителни данни ще бъдат събрани чрез Информационната система за вътрешния пазар (IMI) на държавите членки и при необходимост ще бъде потърсено съдействие от компетентните органи в съответната държава за предприемане на действия.
- На 12 октомври 2022 г. беше стартирана и информационната кампания „Път към справедлив транспорт“ с хаштаг #Road2FairTransport. Тя беше координирана от Европейския орган по труда и продължи до края на годината. От българска страна партньори бяха Инспекцията по труда и Изпълнителна агенция „Автомобилна администрация“. В началото на кампанията служители на двете администрации разпространиха разработени от ЕОТ брошури на български език на граничните контролно-пропускателни пунктове „Дунав мост“ и „Кулата“. Информационните материали, създадени за кампанията, бяха публикувани от ЕОТ на специален уебсайт: <https://www.ela.europa.eu/bg/node/477>.

6. СЪТРУДНИЧЕСТВО С ЕОТ

6.1. Сътрудничете ли си редовно с националния служител за връзка?

Да.

6.2. Бихте ли предоставили полезна информация за участието си в работни групи, кампании, обучения и др.?

От започването на дейността на Европейския орган по труда (ЕОТ) през 2020 г. до настоящия момент ИА ГИТ е участвала:

- в дейността на работните групи „Инспектиране“ и „Информация“;
- в поредица от обучения, съсредоточени главно върху работата с Информационната система за вътрешния пазар (IMI);
- активно в провеждането на съгласувани и съвместни проверки заедно с инспекциите по труда на други държави членки (включително в първата

съвместна проверка, организирана под егидата на ЕОТ с представители на Инспекцията по труда на Франция);

- в три информационни кампании на равнището на ЕС, за борба с недекларирания труд, във връзка със сезонните работници и сектора на автомобилния транспорт.

Благодарение на участието на ИА ГИТ в организираните от ЕОТ мероприятия и инициативи Инспекцията укрепя и разширя контактите си с институции от други държави членки, занимаващи се с въпросите на трудовата мобилност в рамките на ЕС, и продължава да осъществява обмен на добри практики и опит между държавите членки.